

Homília o. biskupa Marka Forgáča na pohrebe duchovného otca Jozefa Veľasa v Slanskom N. Meste 8.5.2019

Drahí spolubratia kňazi, drahá smútiaca rodina, milí bratia a sestry!

Zhromaždila nás tu smrť nášho spolubrata Jozefa, ale nielen smrť, aj priateľstvo, solidarita, súcitiť k sebe navzájom. Poznáme to z rôznych našich skúseností.

Sú rôzne pohreby. Sú také na ktorých dominuje pocit prekvapenia. Sú dokonca také kde sa prežíva až pocit zdesenia. Sú také pohrebné situácie kde sa prežíva hnev, prečo sa tak stalo, bolesť, ktorá je taká prirodzená v týchto chvíľach. Dokonca aj také pohreby poznáme kde sa prežíva pocit úľavy.

Ale keby sme mali vyjadriť čo poväčšine prežívame v tejto chvíli, samozrejme je to veľkonočná radosť. Stále žijeme veľkonočným obdobím. Zároveň by sme sa určite zhodli na tom, že prežívame v tejto chvíli vd'ačnosť. Vd'ačnosť Pánu Bohu za dar života kňaza Jozefa. Pohreb kňaza je vždy výnimočnou udalosťou. Náš brat Jozef vkladáním rúk biskupa sa stal učeníkom Ježiša Krista. A keby sme v tejto postupnosti išli ďalej a ďalej, prišli by sme až apoštolom Ježiša Krista, k samotnému Ježišovi Kristovi. A už to samé stačí na to, že táto chvíľa je výnimočná.

Náš spolubrat Jozef v poslednom období trpel rôznymi ťažkosťami, chorobami, prežíval si svoju krížovú cestu. Jedna lekárska definícia o živote hovorí, že život je súbor síl vzdorujúcich smrti. Ale my by sme povedali ináč. Život je dar, ktorý chceme Bohu vrátiť posvätený. Ako hovorí svätá Katarína: „Život je krásny, ale ak by nemal konca, nič by nebolo z tej krásy.“ A Ježiš Kristus neprišiel na tento svet preto, aby predĺžoval biologický život nás ľudí, ale preto, aby zvíťazil nad smrťou. „Ja som vzkriesenie a život“ (Jn 11, 25), ako to počúvame v evanjeliu o vzkriesení Lazára, z ktorého úryvok sme si pred chvíľou vypočuli.

Náš spolubrat Jozef, ako ste ho mnohí poznali, bol razantný svojou povahou, bol to horlivec. Na jednej strane tieto povahové črty možno robili preňho náročnejšie prežívanie niektorých vzťahov. Ale na druhej strane táto osobnostná charakteristika ho robila veľmi zaniateného pre dosiahnutie cieľov. Bol veľmi determinovaný, keď sa pre niečo rozhodol, a tak aj pri jeho osobe mohli sme pozorovať to veľké tajomstvo spolupráce ľudskej prirodzenosti a Božej milosti. Boh posväcuje všetko – aj naše slabosti, aj naše krehkosti. Možno aj táto črta osobnosti spôsobila to, že zakrátko po svojej kňazskej vysviacke trpel, v totalitnom režime, bol súdený, väznený, nemal súhlas na to, aby mohol vykonávať svoju kňazskú činnosť. Potrebujeme to pripomenúť. V našom národe zvykneme zabúdať na takéto okamihy. Zvykneme prehliadať toto utrpenie z minulosti. I v jeho živote sa vyplnilo to, čo hovorí apoštol Pavol v liste Filipanom: „Veď vy ste dostali milosť nielen v Krista veriť ale aj trpieť pre neho“ (Flp 1, 29). My veríme, že ho za to Boh odmení.

Celý svoj kňazský život bol previazaný na spoločenstvá alebo spoločenstvo, ktorého život a ktorého poslanie je postavené na troch pilieroch: starostlivosť o rodiny, starostlivosť o povolania a komunikácia. Sú to veličiny alebo hodnoty, ktoré v dnešnej dobe prežívajú tak veľkú krízu a ktoré sa tak často zaznávajú. O to nevyhnutnejšia je starostlivosť v zmysle týchto hodnôt.

Rodiny. Len sám dobrý Pán Boh vie, akú sieť rodín starostlivosti o rodiny vytvoril. Sieť, ktorá, musíme povedať, je dôležitejšia ako hociktorá sociálna sieť. Sieť rodín, ktorá sa môže nazvať aj záchrannou sieťou, záchrannou pre rodičov, manželov, mladých ale povedzme pravdivo, že aj pre nás kňazov. Ako veľmi potrebujeme, aby sme boli v kontakte s rodinami, so zbožnými rodinami. Je to podobne ako Ježiš, ktorý navštevoval Lazára, Máriu a Martu. Týchto jednoduchých ľudí, ktorých mal tak rád a našiel u nich vždy zázemie, priateľstvo.

Takisto sa staral o povolania. Tu by sme mohli povedať, že pomáhal hľadať odpoveď mnohým mladým mužom na Božie volanie. Bol akýmsi pomocníkom, odkrývateľom alebo sprostredkovateľom. Aj keď nevieme, prečo niektoré životné príbehy potom išli svojou cestou. Ale určite dobrý Boh vie, za čo všetko sa mu odvdáči aj v tejto sfére pastoračnej práce a starostlivosti. Sme mu vďační za sprostredkovanie, za uľahčenie, za ukázanie cesty v prípade každého dobrého a zbožného kňaza.

Na konci jeho života trpel. To utrpenie bolo zdĺhavé, rozmanité ale ani v tomto prípade by sme jeho život nechceli definovať ako súbor síl vzdorujúcich smrti. Vy, ktorí ste mu boli najbližšie, dobre viete, že nevyjadroval vzdor, práve naopak. Nikdy sa nest'azoval. A tak, ako bolo známe aj počas jeho života, že mal veľmi vysoký prah bolesti, alebo ináč by sme povedali, že v jeho živote bola veľká tolerancia ku krížu, k neseniu kríža, tak to bolo aj v tých posledných okamihoch jeho života. Áno, cez tento kríž, ktorý tak ochotne bral na svoje plecia, si aj pripravoval aj cestu vzkriesenia.

Chcel by som sa v tejto chvíli poďakovať aj v mene otca arcibiskupa Bernarda. Poďakovať sa aj všetkým príbuzným, ktorí sú tu ešte na svete, za dar tohto človeka – kňaza, za dar jeho života.

Chcel by som sa poďakovať všetkým farnostiam, farníkom, v ktorých pôsobil, predovšetkým tejto farnosti za prijatie do vášho spoločenstva.

Chcel by som sa poďakovať spoločenstvu, s ktorým bol spätý jeho kňazský život, za jeho sprevádzanie, za zázemie ktoré mu poskytovalo.

A osobitne by som sa chcel poďakovať otcovi Pavlovi, farárovi tejto farnosti, za bratstvo, za priateľstvo, ktoré prejavil nášmu zosnulému bratovi Jozefovi, za štrnásťročnú spoločnú cestu. Chcem zdôrazniť, že je to v tejto dobe odvážny príklad, keď aj do našich kňazských radov často prichádzajú tendencie veľkej autonómnosti, akejsi samostatnosti, rezervovanosti. Ale tu boli vytvorené pekné vzťahy, prijatie, bratstvo a priateľstvo.

Príbeh vzkriesenia Lazára, z ktorého sme si čítali evanjelium evanjelista Ján rozpráva v kontexte veľmi pekných jemnocitných vzťahov. Vzťahov Ježiša k Lazárovi, Marte a Márii. A na podklade týchto vzťahov prichádza vzkriesenie Lazára. Aj naša osobná snaha, vytvárať takéto vzťahy medzi nami navzájom je cestou ku vzkrieseniu, k osobnému vzkrieseniu.

Drahý náš brat Jozef, nech ťa anjeli privedú k Pánovi. To je vrchol tvojho osobného povolania. Nech ti Božia matka, v ktorej mesiaci si odišiel do večnosti, vyprosí tú najväčšiu milosť stretnutia s Pánom a nech ťa Pán odmení tou pravou rodinou v nebi.
Amen.